Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 10-го ТРАВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 10, 1955. No. 88. VOL. LXIII.

ВИЛСОН ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЄТСЬКУ ЛЕТУНСЬКУ ПЕРЕВАГУ НАД ЗДА

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон, виступаючи перед сенатською бюджетовою підкомісією заатакував гостро „торговців страхом", які створюють атмосферу сумнівів і зневіри своїми твердженнями, що Совєтський Союз випередив З'єдинені Держави Америки в розбудові летунської збройної сили, зокрема в продукції модерних бомбардувальників. Вилсон заявив, що теперішній оборонний бюджет ЗДА у висоті 36,200,000,000 долярів цілком вистачальний і відповідає найконечнішим вимогам американських збройних сил. ЗДА продукують кожного місяця шість бомбардувальників типу Б-52 і вже найближчим часом ця продукція буде збільшена до 20 бомбардувальників на місяць. Факт залишається фактом — заявив Вилсон — що ні Совєтський Союз ні яка інша країна не перегнала і не пережене З'єдинених Держав в змаганнях за якнайефективніше і наймодерніше озброєння. Цими словами Вилсон підкреслив недавню заяву президента Айзенгавера, що З'єдинені Держави розвивають свою мілітарну відповідно до національних потреб і в широкому маштабі і не думають змагатися із Совєтським Союзом в тому, хто випродукує більше літаків чи змобілізує більше людей. На запити деяких з членів пікомісії, чи шефи об'єднаних збройних сил ЗДА погоджуються з ним в його поглядах на програму озброєння, відповів Вилсон, що вони може б і хотіли мати до диспозиції більші суми на озброєння, але в сучасній ситуації думають, що й існуючий бюджет відповідає „критичним потребам" збройних сил. В дальшому Вилсон сказав, що його заява про збільшення продукції бомбардувальників із 6 до 20 була досі військовою таємницею, але він виявив це, щоб розігнати сумніви і збентеження, викликані „торговцями страху". Згідно з інформаціями Вилсона, загальна американська летунська збройна сила включає 25.000 літаків в летунстві, понад 12.000 літаків активних в рамцях морських збройних сил і корпусу морської піхоти і понад 4.000 літаків в армії.

ВИЛСОН НАРАДЖУЄТЬСЯ З ШЕФОМ ОБ'ЄДНАНИХ ШТАБІВ

Секретар оборони ЗДА Чарлз Е. Вилсон відбуває нараду з шефом об'єднаних штабів збройних сил ЗДА адм. Артуром В. Редфордом перед своїм виступом в сенатській підкомісії для військового бюджету, під час якого він заатакував „торгівців страхом", які говорять про якусь перевагу СССР над ЗДА в ділянці летунського озброєння.

СОВЄТСЬКІ РАДІОВИСИЛЬНІ ЗАКЛИКАЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ „ВЕРНУТИСЬ ДО НОРМАЛЬНОГО ЖИТТЯ"

Відень. — Місцевий „Курієр" подав таку кореспонденцію, датовану в Києві, 28-го квітня: „Українські льокальні радіовисильні передали в останніх днях численні звернення до так званих „дисидентів" (інакодумаючих), закликаючи їх повернутись назад у свої місцевості та почати нове, нормальне життя. В закликах підкреслюється свідомість того, що їх загнала в ліси політика Сталіна, яка вже назавжди проминула і вони можуть рахувати на амнестію. Тим самим совєтські радіовисильні вперше потвердили наявність українських повстанців" — закінчує свою інформацію віденський „Куріер".

ДОЛЛЕС УЗАЛЕЖНЮЄ МИР НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ ВІД ДОБРОЇ ВОЛІ МОСКВИ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС ВИГОЛОСИВ ВЕЛИКУ ПРОМОВУ ПРО ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ

Вашингтон. — Існують деякі підстави для надії на мир між Ізраїлем і його арабськими сусідами, якщо Совєтський Союз захоче виконати те, що обіцяв, а саме — підтримання мирових зусиль на терені Об'єднаних Націй, — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес у своїй великій промові про актуальні міжнародні справи і закордонну політику З'єдинених Держав у вівторок 10 травня ц. р. Він виголосив ту промову на бенкеті Найвищої Льожі Бнай Бріт. На самому вступі державний секретар славив засади названої організації, які відповідають основним заповітам любови ближнього, без уваги на його націю, расу і віру, — при чому Дж. Ф. Доллес цитував подібні науки старозавітніх пророків, Христа, Будди і Магомета на тему відношення до ближнього. — Нав'язавши до конечности змагати до миру, опертого об довір'я і миролюбіє між людьми, державний секретар заторкнув усі найважніші теперішні міжнародні проблеми, найдовше зупиняючись на останній конференції 15 міністрів закордонних справ НАТО у Парижі. „Ми мали запитати самих себе, чи те, що ми зробили, вистачає" — пояснив він істоту останніх нарад в Парижі. Доллес висловився з великим оптимізмом про комісію трьох міністрів закордонних справ (Канади, Італії і Данії), які мають прийти з відповідними рекомендаціями про поширення теперішнього характеру НАТО, як військово-політичного бльоку держав. Конференція НАТО розглядала — як виходить з промови Доллеса — проблему з'єдинення Німеччини, справу миру на Середньому Сході, конфлікт за Кипр, французько-арабські відносини у Північній Африці і взаємини західніх держав із молодими державами Сходу, які економічно ще мало розвинені. Ширше зупинився Доллес на ізраїльсько-арабському конфлікті та позитивно висловився про вислід місії генерального секретаря Гаммершилда, підкресливши проте трудність остаточної розв'язки проблеми миру між Ізраїлем і його арабськими сусідами. Гаммершилд, мовляв, зробив тільки перший початок в наладнанні цієї справи. Доллес говорив дуже рішуче про провокаційну у відношенні до вільного світу і миру політику Совєтів і згадав про „останні зміни" у совєтській політиці, як наслідок рішучої постави західнього світу і його збройного поготівля. Доллес використав нагоду також, щоб пояснити ближче становище ЗДА до заходів Ізраїлю закупити в ЗДА більшу скількість зброї. З обережно складеної заяви виходить, як коментує американська преса, що ЗДА не хочуть, щоб арабський світ добачував в Америці одностороннього союзника тільки лише Ізраїлю. Доллес заявив, що „ціль західніх держав і Америки — вдержати державу Ізраїлю і зберегти приязнь арабського світу — не є внутрішньо-суперечна і можна буде її осягнути. Він підкреслив, що „ніяка держава, віддана чартерові Об'єднаних Націй, не опиниться сама" на випадок, коли її хтось заатакує.

Рада Безпеки збереться 22 травня

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд звернувся з просьбою до голови Ради Безпеки, щоби скликано Раду не швидше, як 22 травня ц. р. для вислухання його звідомлення і переведення дальших нарад над ситуацією у Палестині. Формально, Рада Безпеки висловила була бажання, щоб Гаммершилд прийшов із своїм звідомленням перед неї найдалі 4 травня ц. р. Доповнення до звіту переданого дійсно до тієї дати, буде оприлюднене під кінець цього тижня. Гаммершилд найбільше надії покладає на поширення контрольних можливостей Перемирчої Комісії ОН в Палестині, яка діє під проводом канадійського генерала Бернса. Ізраїль і арабські сусіди погодились м. і. на побільшення тієї комісії на 25 осіб і Гаммершилд вже звернувся до Австралії, Норвегії, Данії, Швеції, Канади і Нової Зеляндії, щоб вони доповнили ту Комісію своїми людьми. Зате сам Гаммершилд буцім то не буде пропонувати, щоби вислати його знову на Середній Схід і поїде туди, якщо сама Рада Безпеки захоче цього.

Зорганізоване робітництво домагається поширення закону про винагороду і час праці

Вашинґтон. — Джордж Міні, голова об'єднаної Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, звернувся минулого вівтірка до Конґресу, рекомендуючи в імені зорганізованого робітництва поширення закону про висоту зароб. платні і часу праці на 9,500,000 дальших робітників. Закон цей відомий під назвою „Акту справедливого стандарту праці". Міні пропонує, щоб цей закон поширити ще зокрема на дальших 4,000,000 робітників у дрібній індустрії та на 4,250,000 у сільському господарстві, будівництві і торгівлі. Видвигаючи ці рекомендації перед сенатською підкомісією праці, Міні твердив, що ці його домагання не є „самолюбні", бо з такого поширення закону скористало б тільки дуже мало юнійних робітників, все ж таки зорганізоване робітництво почувається до обов'язку заступати інтереси й тих робітників, які не належать до робітничих організацій. Міні був першим із переслухуваних свідків у справі дальшого вдосконалення робітничого законодавства. В найближчий вівторок перед тією ж комісією свідчитиме, на запрошення голови сенатора Пола Г. Доґлеса, демократа з Іллиной, секретар праці Джеймс П. Мічел.

ЗДА плянують закордонний збут сільсько-господарської надпродукції

Вашинґтон. — Останній розвиток приніс нові надії для фармерів та поважне поліпшення клопітливої ситуації з сільсько-господарською надпродукцією. З урядових джерел пінформовано, що країни, які входять в склад Організації Північно-Атлантійського Пакту, обмірковують тепер пляни в справі створення великих магазинів збіжжя і харчів на европейському континенті, які стояли б готові до розпорядження на випадок воєнної чи іншої загрози. При цьому береться під увагу головно закуп та магазинування величезної надпродукції американського сільського господарства. Крім того розглядається різні можливості висилки надпродукції в різних европейських країнах, спричинених слабим врожаєм минулого року, а приватні допомогові аґенції теж звертають увагу, що вони мали б більші можливості використати ту американську надпродукцію для допомоги потребуючим в багатьох країнах світу, якщо тільки уряд признав би більші фонди на перевіз і розподіл тих продуктів. Рівночасно республіканські конґресові лідери поінформували президента Айзенгавера про добрі вигляди такого фармерського закону, який він міг би підписати. Як відомо, Президент недавно завернув назад до Конґресу ухвалений вже закон, відмовившись підписати його з уваги на його недомагання в теперішній фармерській ситуації.

Марш. Гардінґ відкинув помилування засудженого на смерть грека

Нікозія, Кипр. — Англійський губернатор на Кипрі маршал Гардінґ відкинув просьбу на помилування двох кипрських греків, засуджених на смерть за постріленя одного грецького поліціянта й одного англійського купця ,при чому поліціянт згинув, а купець видужав із ран .Першим засудженим на смерть є 22-річний Михайло Сава Караоліс, який минулого серпня застрілив поліціянта-грека, що співпрацював з англійською адміністрацією. Хоча він заявляв, що він невинний ,проте знайдено при ньому докази його приналежности до тайної кипрсько-грецької терористичної організації, а суд, зложений з одного судді грека, одного судді турка й предсідника англійця присудив його на смерть. Вищий суд відкинув апеляцію, а губернатор відмовив помилування. Караоліса мають повісити в четвер 10 травня цього року. Коли б дійсно виконано на ньому присуд смерти, то це був би перший такий випадок від 1878 року, коли англійці перебрали від турків Кипр під свою адміністрацію. 30 послів англійського парляменту вислало депешу до Гардінґа, закликаючи його недопустити до екзекуції Караоліса. Грецька преса не лишає ніякого сумніву, що на випадок повішення того молодого грека дуже погіршились би вигляди на грецько-англійську злагоду в справі Кипру.

ЗДА підтримують Міжнародну Організацію Праці в її кампанії проти примусової праці

Вашинґтон. — Американський уряд змінив своє становище і вирішив підтримати Міжнародну Організацію Праці (ІЛО) в її кампанії за осудження примусової праці. Секретар праці ЗДА Джеймс П. Мічелл заявив, що американський уряд вирішив дати офіційно свою підтримку Міжнародній Організації, яка на своїй найближчій конференції плянує почати акцію за підписання міжнародного договору, що визнав би примусову працю протизаконною і заборонив вводити в міжнародну торгівлю продукти примусової праці. Проти такої офіційної підтримки для пропонованого договору про осудження примусової праці висловлювалися досі представники державного департаменту, заявляючи, що примусова праця не є відповідним предметом для міжнародних договорів. В політичних колах думають, що теперішня зміна офіційного становища прийшла з доручення Білого Дому, значить президента Айзенгавера. Державний департамент пропонував тільки ухвалення „рекомендації", яка б осуджувала примусову працю. Ухвалений Міжнародною Організацією Праці договір в цій справі мав би бути затверджений Сенатом ЗДА і ратифікований Президентом. Акцію за осудження примусової праці підтримують теж Об'єднані Нації і хоч вона звернена передусім проти стосування примусової праці в Совєтському Союзі, приєдналися до неї — з тактичних оглядів — теж і Совєти.

Тіто хоче від Франції літаків і „симпатизує" роззброєнню

Париж. — Юґославський диктатор Тіто, який перебуває у Парижі з 5-денними офіційними відвідинами, перевів дві і пів години на нараді з французьким прем'єром Гю Молле. На цій нараді — за повідомленням преси — Тіто підтримав свою попередню просьбу, щоб Франція доставила Юґославії деяку скількість ракетних літаків типу „Містерія", однак, мовляв, Молле пояснив своєму гостеві, що ті літаки продукується для НАТО головно за американські гроші і тому на продаж їх поза кордони Франції треба мати попередній дозвіл від ЗДА. Водночас Молле вияснював Тітові останню стадію міжнародних зусиль щодо роззброєння та становище Франції, що з цією справою є найтісніше пов'язана справа з'єдинення Німеччини та взагалі ті міжнародні справи, які найбільше викликують недовір'я між Заходом і большевиками. Очевидно, темою наради обох державних мужів була напевне справа північної Африки, тому, що наприкінці останньої візити Тіта в Єгипті юґославсько-єгипетський комунікат натякав на цю справу, а внедовзі приїде до Юґославії прем'єр Єгипту, який помагає протифранцузьким партизанам в Альжирі. Перед палацом, де замешкав Тіто, хорватські демонстранти носили таблиці з написом: „Звільни кардинала Степінача".

Собелл домагається нового процесу

Ню Йорк. — Мортон Собелл, засуджений у процесі Розенберґів на 30 років в'язниці за шпигунську роботу під час другої світової війни, звернувся до федерального суду з проханням звільнити його негайно з в'язниці або почати новий процес для розгляду його справи. Прочуваючи, що йому загрожує ув'язнення, Собелл втік із своєю родиною до Мехіко, де його арештувала мехіканська поліція і, відставивши до кордону, передала його в руки Еф-Бі-Ай, як втікача перед судовим виміром справедливости. Тепер Собелл обвинувачує державну прокуратуру й Еф-Бі-Ай, що його арештовано на кордоні протизаконно, щоб створити цим доказ, що він тікав. В своєму проханні про звільнення або поновний розгляд справи Собелл твердить, що він виїхав до Мехіко цілком леґально, за туристичною візою і що він взагалі не думав тікати. На доказ долучив Собелл посвідку мехіканського департаменту іміґрації, що він перейшов мехіканський кордон цілком леґально, виказуючися потрібними документами між іншим теж і посвідченням щеплення. У зв'язку з цим суддя Собелла Ірвінґ Р. Кавфман висловив здивування, чому ні Собелл, ні його жінка, яка була свідком у його процесі, не виявили всього того під час самого процесу.

Помер Дмитро Пухальський — один з перших українських іміґрантів на Гавайських островах

Сан Франсіско. — Дня 15-го квітня ц. р. на 82-му році життя помер у Сан Франсіско Дмитро Пухальський, один із перших українських іміґрантів на Гавайських Островах. Родом із села Паушівки, Чортківського повіту прибув він 1897 року до Бремену разом з іншими українськими переселенцями, щоб звідти добитися до Канади. Там перемовив їх аґент одного з корабельних товариств виїхати на Гавайські Острови, де, мовляв, добра праця і добрі зарібки. По великих трудах і голодній та холодній довготривалій подорожі законтрактовані українські переселенці добилися до Гавайських Островів і там вони попали на важку невільницьку роботу до плянтаторів. Перебувши кілька років в нестерпних умовах повної залежности від контракторів, Пухальський й деякі з іміґрантів еміґрували до ЗДА, поселюючись у Сан Франсіско та в інших містах. За даними покійного, в цих тяжких роках пропало на Гавайських Островах яких 250 українських родин. Деякі з переселенців або ж їхні нащадки живуть ще й досі на Гавайських Островах і працюють, як священики, лікарі, вчителі і ремісники.

Французи в Альжирі демонстрували проти свого міністра

Альжир. — 10,000 французьких демонстрантів на вулицях Альжиру кричали і обкидували камінням та помідорами французького міністра для справ Альжиру Роберта Лякоста і посадника міста Жака Шевальє, закидуючи їм занадто лаґідну поведінку супроти терору і партизанки альжирських арабів. Демонстрація скоїлась у зв'язку з святкуванням 11-их роковин остаточної перемоги й закінчення другої світової війни. Серед демонстрантів найбільше було французьких студентів, які в п'ятницю минулого тижня застрайкували на знак протесту проти нових розпорядків щодо полегшення доступу автохтонним альжирцям до служби в цивільній адміністрації. Лякост гостро скритикував ті безпорядки, викликувані французькими мешканцями Альжиру і покликався на величезне зусилля", що його робить Франція для встановлення миру в країні. Він назвав демонстрантів „безвідповідальними особами" та заповів рішучість у береженні внутрішнього ладу. Тим часом, — впродовж двох останніх днів згинуло по обох сторонах більше, як 250 осіб у боях й терористичних актах. Коло 2.500 партизанів взяли участь у наїзді на кількадесят сільських господарств, з яких 47 підпалено. Вбито там 13 білих, між ними три жінки і одну дитину та 37 тубільців, затруднених на фармах. Гелікоптери, які перші наспіли на поміч, були обстрілювані партизанами, але паніка й масакра настала серед партизанів, коли надлетіли бойові літаки. 65 миль на північ від міста Оран 10 арабів, переодягнених у французькі уніформи, відкрили скорострільний вогонь по відділі сенеґальських неґрів у французькому війську. Лякост заповів, що швидко французи матимуть в Альжирі 330,000 війська.

Американського робітничого діяча не допущено до Північної Африки

Париж. — Ірвінґ Брави, — репрезентант в Европі від Американської Федерації Праці й Конґресу Індустріяльних Організацій, який має окреме постійне бюро в Парижі, дістав заборону в'їзду до Альжиру, у Північній Африці. Водночас французький міністер для Альжиру Роберт Лякост оприлюднив видалення з Альжиру чільного французького бизнесмена Ґю Ґомі, який співпрацював з Ірвінґом Бравном, а також двох інших французів, організаторів і діячів скрайньо-правої організації „Комітет для координації оборони французького Альжиру". — Лякост твердить, що видалені з Альжиру французи були заанґажовані в демонстрації, яку французькі мешканці Альжиру зробили в лютому ц. р. проти прем'єра Ґю Молле, коли той прибув до Альжиру, щоб зорієнтуватися і тамошніх відносинах. Ірвінґ Брави і Ґю Ґомі буцім то старалися зорганізувати на терені Альжиру станицю Міжнародної Конфедерації Вільних Професійних Спілок, яка охопила б альжирських робітників, виключивши їх з-під впливу теперішньої французької адміністрації чи французьких соціялістів. Сам Ірвінґ Брави перебуває тепер на робітничій конференції в Індії.

В АМЕРИЦІ

● **Компанія Едісона** дістала, на підставі згоди Комісії для Атомової Енерґії, концесію на будову двох перших в Америці електрівень для продукції світла атомовою силою. Одна така електрівня буде збудована до 1 жовтня 1960 року в Індіен Пойнт над рікою Гудсон за 40 миль від Ню Йорку, коштом $55 мільйонів, а друга до 30 вересня 1960 р. — в повіті Ґренді в стейті Іллиной, коло 50 миль на південний схід від Шикаґо, коштом $45 мільйонів. Восени цього року розпочнуться роботи. Компанія Едісона постачає електричну енерґію 8,600,000 особам в Ню Йорку і повіті Вестчестер.

● **Віктор Різель**, нюйоркський журналіст, який вів уперту часописну кампанію проти злочинних елементів в юніях і став у зв'язку з цим предметом атентату збоку якогось молодого мужчини 5 квітня ц. р. на ясно освітленому Бродвеї, коли вийшов з ресторону, — втратив зір в обох очах. Атентатчик плеснув йому в очі сірчаного квасу. Чотири найкращі спеціялісти старалися впродовж місяця врятувати йому зір, але надаремне. Секретар праці Джеймс Мічел заявив у депеші до дружини відважного журналіста, що з подвоєною силою шукатимуть винуватця цього злочину. За його схоплення визначено нагороду в сумі $40,000.

● **Уряд З'єдинених Держав** погодився вступити з урядом Румунії в переговори про ліквідацію конфлікту в зв'язку з знаціоналізованими в Румунії копальнями нафти, в яких був заанґажований американський капітал, і про нав'язання торговельних взаємин, під умовою, що румуни випустять на волю всіх американців, які захочуть вернутись до ЗДА.

● **На кінних перегонах „Кентакі Дербі"** в суботу 5 травня ц. р. виграв головний біг несповна одною довжиною тіла кінь Нідлс, що дало його прихильникам $167,550. У легкоатлетичних змаганнях в минулу неділі в Лос Анджелесі Джім Бейлі, австралієць, студент університету в Ореґоні, побив рекорд бігу в ЗДА на одну милю, прибігши до мети за 3 хвилини і 58.6 секунд, на один ярд перед своїм суперником, дотеперішнім рекордистом Джаном Ленді, теж австралійцем.

● **Повені, гураґани й морози** за останньої зими і літа накоїли шкоди автострадам (гайвеям) в одному тільки нюйоркському стейті на $10,000,000. Назагал 225 миль шляхів на головних і побічних лініях вимагають ремонту, що його не можна буде перевести ще цього літа.

● **Новий уряд Цейльону**, що його очолює прем'єр Бандаранайке, зажадав від Англії зліквідувати летунську базу на цьому острові. Англійський уряд рахувався з такою вимогою „невтралістичного" цейльонського уряду, але вважав, що він зачекає до конференції всіх членів Коммонвелту, що відбуватиметься незабаром у Лондоні. Натомість Бандаранайке, пертія якого йшла у виборчому бльоці з комуністами, розірвав з ними союз і заявив, що буде поборювати комунізм на Цейльоні.

В СВІТІ

● **За підписом Ворошилова**, як голови Президії Верховного Совєту, видано 19 квітня ц. р. декрет про скасування права совєтських „органів безпеки" карати на власну руку „саботажників, терористів та інших ворогів народу". Анатолій Волін, голова Верховного Суду, сказав це французьким соціялістам, які відвідали його, мабуть, у справі соціялістів, що перебувають в совєтських в'язницях. Тепер, заявив Волін, приготовляють в СССР новий кримінальний кодекс, який буде ліберальніший від того, на якому спиралося „правосуддя" т. зв. „особих отделов" НКВД.

● **У Польщі „зрезиґнував"** з свого посту віце-прем'єр Якуб Берґман, член політбюра польської т. зв. Об'єднаної Робітничої партії (комуністичної). Після Станіслава Радкевіча, міністра „публічної безпеки", і Влодзімержа Сокорського, міністра освіти, це вже третій комуністичний міністер, який за шість останніх тижнів попав у неласку московських „колективних диктаторів".

● **У Південній Кореї** несподівано, під час виборчої кампанії, помер 61-літній голова опозиційної Демократичної партії, д-р П. Г. Шініцки, головний контркандидат президента Рі. Поширились поголоски, що помер він неприродною смертю. Тисячі корейців влаштували демонстраційний похід перед палацом президента Рі. Юрба розбіглась, коли поліція почала стріляти. Є багато ранених і понад 100 арештованих.

● **Між Пакістаном і Індією** розпочались переговори у справі масового переїзду гіндусів з Пакістану до Індії і мусульман з Індії до Пакістану. 35,000 гіндусів щомісячно втікає з Пакістану до Індії. Хоча вони забирають з собою все своє рухоме майно і худобу, проте створюють для індійського уряду важку ситуацію.

● **Вінстон Черчил** прибув до міста Аахену в Західній Німеччині, де має одержати відзначення „Карль Прайс" за заслуги для справи европейської єдности. На п'ятницю призначено офіційне прийняття для нього в Бонні у президента Гойсса і канцлера Аденауера.

● **В Англії** у таємничий спосіб зник Лайонел Крабб, найкращий нурець, колишній морський старшина, який під час перебування в порті Портсмут совєтського кружляка „Орджонікідзе" занурився був у досвідних вправах за які три милі від місця, де залкорився совєтський корабель. Не виключають, що Крабба схопила і забрала з собою залога „Орджонікідзе".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВСЕБІЧНА ОБОРОНА ПРОТИ ВСЕБІЧНОЇ ЗАГРОЗИ

Минулої неділі закінчилась у Парижі чергова конференція міністрів закордонних справ 15 країн, що становлять Раду Організації Північно-Атлантійського Пакту, відомої під скороченою назвою НАТО. У висліді нарад винесено ряд основних рішень, і хоч це є рішення в принципі й вимагатимуть ще детального опрацювання, проте вони вже тепер є міродайні для західньої оцінки міжнародної ситуації, з одного боку, та становища вільного світу в тій ситуації, з другого.

За головне рішення Ради НАТО треба вважати висновок, що напруженість міжнародного положення та загроза для світового миру ні в чому не зменшились і що Совєтський Союз своїми останніми дипломатичними та пропагандивними акціями „миру і приязни" з усіми націями тільки прикриває свою постійну мету: завоювати світ. Словесним бо заявам совєтських диктаторів про мир і співжиття основно суперечать такі факти, як постійна і приспішена розбудова совєтської воєнної машини та відмова і виразне саботування Совєтами всіх західніх намагань довести до контролі зброєнь, як передумови роззброєння. „Новий вигляд" совєтської політики, разом із посиленими намаганнями політичної, господарської і культурної пенетрації вільних або т. зв. невтральних країн, в оцінці НАТО, ще тільки збільшує совєтську воєнну загрозу для вільного світу.

Це, без сумніву, правильна, дуже важлива і потрібна оцінка не тільки для урядів поодиноких вільних країн, але й для світової опінії, постійно баламученої совєтською підступною пропаґандою, а часом і всілякими західніми доморослими „спецами" та пророками від „змін" у совєтській рабовласницькій та аґресивній диктатурі.

На базі такої оцінки Рада НАТО винесла відповідні рішення, які коротко можна схарактеризувати заголовком цього коментаря: розгорнення заходів всебічної оборони вільного світу проти постійно збільшуваної і поширюваної всебічної загрози для нього збоку московського большевизму. Очевидно, що перші рішення Ради НАТО відносились до скріплення західньої військової оборони. Франція повинна в найшвидшому часі сповнити свою обіцянку і передати командуванню НАТО нові дивізії на місце тих, що їх вона відтягнула та вислала до Африки. Західня Німеччина повинна також у найшвидшому часі зорганізувати й передати під спільне командування пів мільйона вояків, здійснюючи цим своє договірне зобов'язання. В загальному рішено, що всі члени НАТО не можуть у теперішніх обставинах і думати про будь-яке однобічне роззброєння чи хоч би тільки зменшення своїх збройних сил. Навпаки, вони повинні їх розбудовувати не тільки на те, щоб збалянсувати розбудову совєтської воєнної машини, але й відповідно її перевищити, бо тільки це може відстрашити Москву від збройної аґресії в теперішніх політичних умовинах.

Окремим предметом нарад була справа політичної, господарської і культурної совєтської пенетрації вільних країн, маскованої „усміхненою дипломатією" та іншими трюками дипломатії і пропаґанди. В цьому відношенні не винесено жадних конкретних рішень, натомість створено з міністрів закордонних справ Канади, Італії і Норвегії спеціяльний „комітет трьох", якому доручено простудіювати ці проблеми та опрацювати відповідний плян акції на найближчих десять років. Це останнє рішення базоване виразно на тій концепції, яку видвигнув державний секретар Доллес ще перед конференцією в Парижі, пропонуючи поширити діяльність НАТО також на політичні й економічні проблеми. Тим самим НАТО перетворюється поступово в загальний стратегічний центр вільного світу у військових, політичних та економічних оборонних плянуваннях.

Очевидно, що здійснення цього пляну вимагатиме ще багато зусиль і деякого часу, але вже тепер зарисовується виразно могутній і всебічний оборонний альянс, що координуватиме не тільки спільну військову стратегію, але й тісно зв'язані з нею політичні та економічні плянування, бо тільки така суцільна оборона може забезпечити вільний світ від суцільної совєтської загрози і наступу. Минула практика виявила, що кожне совєтське „відпруження" в одній ділянці мало тільки диверсійний характер і йшло впарі з рівночасним загостренням наступу на інших ділянках. Координація військової, політичної і господарської стратегії вільного світу в одному стратегічному центрі є великим досягненням останньої конференції Ради НАТО та поважним новим вкладом у намагання протиставитись усім теперішнім і майбутнім „новим виглядам" завжди тієї самої совєтської аґресії і завжди тим самим совєтським цілям — „так або інакше" завоювати й підкорити собі світ.

ДИСЦИПЛІНА АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЯКА

Трагічна смерть шістьох американських юнаків, які, як недавні новобранці, втопились в мокляку під час нічного вишкільного маршу недалеко вишкільного табору Перріс Айленд в Савт Каролайні, сколихнула була американським громадянством. Посипались закиди проти безпосереднього винуватця того нещастя, сержанта морської піхоти, який пізнім вечором, коли вже настала повно пітьма, повів вояків через воду. Сам він, як єдиний арґумент на видачу такого приказу, подав — скріплювання військової дисципліни. Тому з цієї нагоди розвинулась на сторінках американської преси широка й фахова дискусія на тему військового вишколу. Цікаво, що коли люди, які ніколи не служили у війську, обурювались на нібито занадто строгі, а то й брутальні методи, стосовані при вишколі рекрутів, то військовики, і то здебільша або молоді віком комбатанти корейської війни, або самі таки недавні рекрути, брали в оборону якнайсуворішу методику вишколу. Серед повені голосів, що їх друкувала й далі друкує на цю тему вся американська преса, тільки дуже нечисленні належать воякам, які не витримали були страшенне прикрої муштри, стосованої в деяких вишкільних таборах, та розпрощались з військовою уніформою з жалем і огірченням до своїх військових зверхників.

Це будь-що-будь дуже цікавий факт, що коли один називає „пеклом" муштру, яку він переходив, то зараз тут же його товариш впевняє, що він не проміняв би того „пекла" на лагідніший, делікатніший чи ввічливіший спосіб вишколу і що не тільки не має жалю до своїх вишкільних командантів, але й відчуває до них вдячність за переведення його через тверду школу, яка впоїла правильне розуміння війська, впоїла дисципліну, потрібну воякові.

Таким чином — трагедія шістьох рекрутів, які втратили життя в квітневу ніч серед імпровізованого й для всіх несподіваного „маршу смерти", зійшла на задній плян, як наслідок самочинного і непередуманого вибрику одного сержанта, на тлі куди ширшої проблеми — цілей військового вишколу і способів, як найкраще прищепити воякові вояцьку дисципліну. Ця проблема не нова. Вона існує від часу введення реґулярного війська чи пак професійного вояцтва ще з античних часів, коли воякам прищеплювано стосовану в даному війську тактику, і дбано про те, щоб вояки виконували даний наказ якнайсолідніше.

Ціллю військової муштри не є приготовити вояка до показу на параду: щоб він майстерно виконував автоматичні порухи, що, застосоване у більшій військовій одиниці від чоти вгору, — давало б глядачеві гарне зорове враження. Дійсною ціллю муштри є приготовити вояка до його обов'язків під час війни. Новітня війна вимагає від вояка найвищих чеснот, однаково фізичних, як духових. І тому й завдання муштри куди відповідальніше. Молодші старшини і підстаршини, які переводять одиничну муштру, завжди, від непам'ятних часів, хапалися способів — делікатно кажучи — не дуже делікатних. В кожному такому окремому випадку рекрутові, що мусить кільканадцять разів падати обличчям в болото на вишкільному полі, або на алярмовий свисток прожогом кидатися до дверей, так, щоб зудaритись там із усіми іншими вояками з тієї самої кімнати і при цьому нераз попасти під ноги товаришів, або годинами відбувати вправи на палючому сонці, або бігти по нерівному терені у повному виряді — завжди такі вправи видаються безглуздим виснажуванням чи навіть злобним шикануванням. Підстаршинська мова до рекрутів не знає сальонових зворотів. Але з-правила, опинившись потім на фронті віч-на-віч з ворогом, серед дійсного пекла і в обставинах, що вимагають найвищої напруги, той сам колишній рекрут з вдячністю і сентиментом згадує свого „ката", який заправив його тіло і духа до важкого фронтового іспиту.

Ось чому і довкола цієї останньої події з нещасливим закінченням одної вишкільної вправи завелась дуже контроверсійна дискусія. Велика більшість оцілілих з того нічного маршу юнаків-вояків, докладно переслухувані вищими військовиками, одностайно й без взаємного порозуміння зізнавали, що вони вважали нічний марш через мокляк — радше забавою. І вони виправдували сержанта, бо, мовляв, він сам вліз перший у те багно, а коли дехто, що не вмів плавати, почав грузнути і вода заливала голови та зчинилася паніка, збільшена пітьмою, то він, сержант, старався опанувати паніку, видав наказ воякам вхопити один одного за руки, сам кинувся рятувати і останній вийшов на берег, в переконані, що всі вже на березі. Нещастя виявилось щойно тоді, коли при перечислюванні показалось, що шістьох вояків нема, — тіла п'ятьох віднайдено вранці а тіло шостого аж через день. Але це, (твердили багато фахівців), був саме тільки нещасливий випадок. Бо, мовляв, сама засада — суворого, дошкульного, інколи хай і жорстокого вишколу, правильна, бо у висліді дає такого американського вояка, який прикметами свого тіла і духа є одним із найкращих в історії збройних сил світу. Це вояк-спортовець, який знайшов дивну синтезу залізної дисципліни коліщатка в машині і свобідної поведінки громадянина.

Командуючий генерал морської піхоти, в якій саме трапився той нещасливий випадок, заповів зміну вишкільної системи. Мають обмежити свободу вишкільних підстаршин, завести строгіший нагляд над муштрою рекрутів, щоб не видавати їх на „ласку-неласку" підстаршин, мають виключити персональне дошкулювання та строгіше дивитись, щоб не сталося таке, як у тому випадку: щоб у вишкільному таборі не було краплини алькоголю. Неважко здогадатись, що коли поставлять сержанта перед військовий суд, то переважит тут прикрий момент, що він в той день випив невідому кількість чарок. Але, як домагались цього самі конґресмени у військовій комісії, сержант дістане чесне право боронитись і виправдуватись. В його користь напевне свідчитиме правда, що з-під його твердої і важкої руки виходили добрі вояки. І коли навіть суд прийде до переконання, що він провинився і покарає його, то це не заперечить правді, що військова муштра ніколи не стане наслідувати манер із школи танців і що її суворість, це тільки прикрий але необхідний засіб до творення з рекрутської маси високовартісного здисциплінованого вояцтва з найвищими вартостями вояцького знання і вояцької моралі.

Любомир О. Ортинський

АДЕНАУЕР ЗА ТІСНИЙ СОЮЗ З ЗАХОДОМ

Штуттґарт, кінець квітня 1956 р. — Саме закінчився річний партійний конґрес Християнсько - Демократичної Унії (ЦДУ), який тривав від 26 квітня і в якому взяло участь 560 делеґатів з північної Німеччини.

Тоді як відносно зовнішньополітичної лінії партії ЦДУ не було більших сумнівів і йшло тільки про тонацію її формулування, справа німецького війська, — чи має воно складатися з добровільців-професіоналів на взір ваймарської стотисячної Райхсвери, чи бути створене на основі вісімнадцятимісячної військової повинности, — до останніх днів перед конґресом була відкритою. Але вже першого дня і ця дещо сумнівна справа була вирішена на користь загальної військової повинности.

Проти експериментів з большевиками

У більше ніж годинному рефераті канцлер Аденауер, що саме повернувся з відпочинку в швайцарській Асконі, присвятив головну увагу зовнішньополітичній проблематиці, майже цілковито промовчуючи ряд неуспіхів партії на внутрішньому відтинку і ні словом не згадуючи про розрив партії Вільних Демократів (ФДҐ — група Делера) з боннською коаліцією. „Чи диктатуру очолює Сталін, чи вона практикується під керівництвом колективу, — суті справи ні трохи не міняє" — сказав Аденауер, виразно цим підкресливши, що як довго відповідає він за німецьку політику, тісний союз із Заходом і відсутність будь-яких експериментів з СССР буде основою в його поступуванні. Нав'язуючи до візити Булґаніна й Хрущова в Лондоні, канцлер сказав: „Ще ніхто не може вірити, що з росіянами можна щось починати". Іронізуючи з постанов відбутого на початку тижня конґресу групи Делера у Вюрцбурґу, Аденауер скоментував їх натяком: „Про мене, хай пан Делер пробує щастя в Москві, а за ним СПД". Його ж політика і далі спиратиметься на концепції „з позиції сили", а не слабости. Висловившись критично щодо можливости розв'язки питання німецького об'єднання через ОН, канцлер вважає й далі чотири потуги за одиноко відповідальні й компетентні, щоб вирішити цю пекучу для німців справу.

Перший неуспіх канцлера

Імпозантний щодо чисельности й інтелектуального рівня конґрес ЦДУ перейде в історію цієї відносно молодої партії (заснована весною 1946 р.) як кульмінаційна точка впливів Аденауера, а заразом як перша познака їх занепаду. І цим разом він мав найбільше аплявзів, а його експозе знайшло повну підтримку всіх присутніх. Його перевибрано аплявзом головою партії і майже одноголосно прийнято заступлювану ним концепцію про загальну військову повинність. Тільки не зумів він, не зважаючи на всі намагання і двогодинні переконування, зберегти дотеперішній стан екзекутиви партії, і хоч як переконував, що повністю вистачає двох його заступників, більшістю всього лише дванадцять голосів (239 проти 227) його переголосовано і, замість двох, делеґовано в заступники голови партії чотирьох політиків, в тому числі колишнього крайового прем'єра з Північної Надренії й Вестфалії — К. Арнольда.

На перший погляд нібито маловажна подія, на ділі може призвести до закінчення дотеперішньої практики у веденні партії, при якій домінувала воля канцлера. Після висунення на його заступників К. Арнольда і президента „бундестаґу" д-ра Ойґена Ґерстенмаєра (до речі, обидва вибрані проти волі Аденауера), політиків відомих зі своєї політичної профільовaности і енерґійности, треба думати, що часи автократизму старця з Рендорфу належать вже до минулого і що партія в дуже дискретний, але рішучий спосіб приготовляє кандидатів у його наступники. В кожному разі, згаданими вгорі особистостями Аденауер не зможе „диспонувати" так, як це було у випадку дотеперішніх двох і тепер знову перевибраних — міністра для загальнонімецьких справ Я. Кайзера і президента „бундесрату" фон Гасселя. З другого боку, переголосування Аденауера і опрокинення його намагання „залишити все по-старому" треба розцінювати як позитив і доказ вітальности партії ЦДУ. Не може бути сумніву, що в останніх двох роках ЦДУ таки мала цілий ряд неуспіхів, одною з засадничих причин яких було своєрідне закостеніння її апарату і брак організаційних здібностей в її екзекутиви. Злобні натякували навіть, що тяжко говорити про ЦДУ як про нормальну партію, а радше треба її розцінювати як „бльок одноразових виборців", і що, не зважаючи на успіх при виборах восени 1953 р., така велика партія не всилі підшукати заступника на місце старого канцлера. Всім цим злоречивим прогнозам заперечив штуттґартський конґрес і покликання на найвищі пости таких людей як Арнольд і Ґерстенмаєр. Враз із поширенням екзекутиви наступило також відмолодження партійного апарату, що ним в майбутньому керуватиме 39-літній д-р Бруно Гек.

Добрі вигляди для ЦДУ

Підсумовуючи висліди штуттґартського конґресу, доводиться ствердити, що партія вийшла з нього радше посилена, і тепер сміливіше може дивитися на висліди парляментарних виборів, що відбудуться в 1957 р. 245 тисяч членів цієї партії дістали енерґійний, відмолоджений керівний апарат, який, треба сподіватися, старатиметься збільшити активність членства і зможе надати партії виразнішого політично-програмового профілю, тим самим скріпивши свої впливи серед населення. Арнольд, Ґерстенмаєр і Кісінґер є тепер тією трійкою, з якої, правдоподібно, вийде наслідник Аденауера. У всіх трьох випадках іде про особистості, що ручаться за продовження, принаймні в засадничих питаннях, зовнішньої політики і настанови до большевизму згідно з дотеперішньою лінією боннського уряду.

Д-р Я. Шумелда

НЕ ПОРА НА СЕНСАЦІЇ

Останнім часом на сторінках деяких українських і чужомовних часописів і журналів появилися з приводу останнього з'їзду КПСС, виступів проти Сталіна та кампанії „проти культу одиниці" в СССР різні сенсаційні відомості та статті. Дехто з „совєтознавців" прийшов уже навіть до висновку, що совєтський режим і СССР валяться.

На жаль, так воно не є. Совєтський Союз у багатьох відношеннях є тепер сильніший, як був під кінець життя Сталіна, а різні сенсації є вислідом незнання фактів і процесів, які протягом останніх років відбулися в СССР.

Деякі натяки на грядучі перегрупування у внутрішній та зовнішній стратегії ЦК КПСС можна було завважити вже під кінець життя Сталіна. Натяки на ці зміни замітні були, зокрема, в інтенсифікації пропаґанди за негайне припинення війни в Кореї та Індо Китаї, в прийнятті назви Комуністична Партія Совєтського Союзу на місце ВКП(б) і в останній праці Сталіна „Економічні проблеми соціялізму", тон яких був відмінний від його попередньої праці про „Марксизм і питання мовознавства".

Смерть Сталіна відкрила запору для дальших змін; одні з них проходили як інтенсивніше продовження вже раніше початого курсу, другі — як спроба розв'язати попередні протиріччя, а ще інші — як вимушені обставинами концесії та намагання закріпитися при владі. Цей круг проблем, процесів, причин і стосованої тактики надто об'ємистий та складний, щоб його тут розглядати.

Цілий ряд елементів і відкопаної фразеології, які дехто відносить до „таємниць" або „рішень" XX з'їзду, як от хоч би виступи проти „єдиноначалія", появилися незабаром після того, як березневий Пленум ЦК КПСС 1953 року рішив „задовольнити прохання голови Ради Міністрів тов. Г. М. Маленкова про звільнення його від обов'язків секретаря ЦК КПСС" і вибрав Секретаріят ЦК КПСС під проводом Хрущова, отже ще навіть далеко перед іменуванням останнього першим секретарем ЦК КПСС, що сталося щойно на вересневому Пленумі ЦК КПСС того ж року. Проблема боротьби проти „єдиноначалія", як і проблема колективного керівництва, була, між іншим, предметом нарад липневого Пленуму ЦК КПСС 1953 року, і після відповідних рішень цей курс ще більше скріпився, і все більше викидалося ім'я Сталіна.

У вересні 1955 року вже не лише „єдиноначаліє", але й вся ідеологія та інші проблеми й галузі життя СССР були вже в тій формі, як їх представлено на XX з'їзді, себто у звітній доповіді Хрущова та в резолюціях. В тому процесі та заходах, які часто масковано, Сталіна викинено з різних ділянок, а зокрема ідеологічної. Хто уважно прочитав статтю в „Коммунист'і" ч. 3 за жовтень 1955 року п. з. „Назустріч XX з'їздові", яку написав правдоподібно Хрущов, той легко може побачити, що залишилося вже тільки сказати — Сталін був причиною цілого ряду збочень у партії та країні. І рішення в цій справі залишено з'їздові, але це була вже формальність.

Так використавши зовнішнє замирення, перебудовано різні ділянки, створено в них помітне відпруження, піднесено сільське господарство, стабілізовано, хоч і неповністю, дуже хитку після смерти Сталіна найвищу владу, а швидкість перебудови, брак зовнішніх труднощів, легкодушність Заходу, деякі внутрішні осяги та перші кроки в творенні великого евразійського господарського комплексу на базі СССР, „народних демократій" і Китайської Народної Республіки викликали ілюзію про те, що, як казав Ленін, „соціялізм став справді на порядок дня у всьому світі".

Чи не час, замість прислухатись та продукувати сенсації, крикнути повними грудьми те староримське каveант консулес. Крикнути твердо, зрівноважено, мужньо, не ховаючи голови в пісок і не годуючи себе сенсаціями.

ЖИВУ В ЯКІМСЬ ЧАДІ-ТУМАНІ...

Живу в якімсь чаді - тумані...
Лечу на дикому коні
В краї таємні і незнані,
А там у рідній стороні
Сумують образи кохані.

О, як давно я всіх їх кинув!
Утік і слова не сказав, —
Коня, як злодій, осідлав
І вітром в темну ніч полинув,
Чому не впав, чому не згинув!...

Вернутися б, упасти в ноги,
Але затримати тепер
Уже коня немає змоги,
І вкрила курява химер
Усі стежки, усі дороги.

Лечу в якімсь диму - тумані,
Навколо привиди страшні,
Краї пустельні і незнані,
А там у рідній стороні
Сумують образи кохані.

О. ОЛЕСЬ

Осип Залеський

ЯРОСЛАВ ЛОПАТИНСЬКИЙ

(1871 — 1936)

Гологори, типове східньо-галицьке містечко, розташоване серед горбовини цієї ж назви, що простягається від пасма Вороняків у північно-західньому напрямку. Містечко, як багато подібних йому на західньо-українських землях, з немощеними вулицями, повними болота восени і весною, і пилюги літню пору, заселене нашими міщанами і ремісниками та жидівськими купцями. По середині містечка більша площа — ринок, — або торговиця, на якій в торгові дні збираються селянські підводи, що привозять своє добро на продаж. При цій торговиці гарний дімок з верандою, а на дімку напис: д-р Ярослав Лопатинський, лікар. Усе це немов бачу, хоч було це ще в 1911 році, коли то під час ферій зайшов я до д-ра Лопатинського з моєю своячкою — дружиною о. Івана Біляка, пароха сусіднього села Стінка. По лікарській ординації, на прохання моєї своячки, сів д-р Лопатинський до фортепіяна та переграв і проспівав дещо із своїх нових творів.

У таких своєрідних умовинах жив, працював і творив наш непересічний музика д-р Ярослав Лопатинський. Лікарський фах — це була його життєва конечність, а душею він був музика з великим талантом і знанням. Це був один з численних прикладів наших інтелектуалів, які не мали змоги розвинути своїх духових вартостей у скромних галицьких відносинах, бо тодішні обставини життя на галицькій провінції не пособляли розвиткові мистців. Лопатинський, це один із численних прикладів „змарнованих талантів" нашої тодішньої безпросвітности і матеріяльної вбогости.

Ярослав Лопатинський народився 19 серпня 1871 р. в містечку Долина на Західній Україні, де його батько, отець Осип Лопатинський був греко-католицьким парохом. Його мати була також з роду Лопатинських, дочка колишнього пароха Долини о. Григорія Лопатинського. Мати Ярослава грала добре на фортепіяні, а сестра Софія була вчителькою музики в школі Сестер Василіянок у Львові. Уся сім'я Лопатинських була музикальна, тому й у Ярослава появилося заряня замилування до музики, а перші кроки до пізнання цього мистецтва здобув він від своєї матері, яка дала йому початки гри на фортепіяні. Науку музики продовжував він у Львові, куди вислали його батьки до гімназії. По скінченні гімназійної науки виїхав до Відня на медичні студії. Але музичне життя Відня полонило так Ярослава, що він покидає медичні студії і хоче посвятитися всеціло музиці. Коли про це дізналися батьки, мати приїхала до Відня і вимогла на синові, щоб він вернувся до студій медицини. Треба знати, що тодішнє громадянство, головно західньо-українських земель, не мало ще повного зрозуміння для мистецтва, і годі було уявити собі, щоб син поважаних батьків кидав медичні студії, які давали в майбутності надію на добре матеріяльне забезпечення, і посвячувався музиці, яка була в тодішньому понятті корисна тільки для дозвілля чи „доброго тону". У тодішній час тільки деякі одиниці вміли перемогти ці погляди і відважувалися входити на шлях мистецьких студій, як відомі пізніше оперові співаки европейської слави: Сальомея Крушельницька, Олександер Мишуґа чи Модест Менцінський.

По закінченні медичних студій вертає Я. Лопатинський в Галичину і починає практикувати як лікар в містечку Поморяни. Крім лікарської практики, допомагає при основуванні місцевого церковного хору і бере з ним участь в концертах, граючи на фортепіяні. Тут починається його композиторська творчість, постають його сольоспіви, тут початок його праці над оперетою „Еней на мандрівці", лібретто якої написав письменник Курцеба на основі „Енеїди" Котляревського. По короткім перебуванні в Поморянах переноситься Лопатинський до містечка Гологори і працює тут як окружний лікар. Одружений, під впливом матері, з дочкою управителя салін у Долині, спольщеною чешкою, не зазнав сімейного щастя і по кількох роках розходиться з дружиною та проживає із своєю матір'ю, яка повдовіла.

Як лікар був дуже люблений і шанований, від незаможних пацієнтів не тільки що не брав винагороди за лікарські поради, але часто, коли бачив недостаток у бідних селян, давав ще й гроші на лікарства. Під час першої війни москалі вивезли його до Росії, де працював як військовий лікар, перебув там революцію і в 1918 році вернувся у Гологори.

У 1919 році разом з українською армією подається за Збруч і як лікар УГА працює в Проскурові, Вінниці, Умані і Черкасах. По розвалі УГА викладає в школі червоних старшин, попадає в тюрму Че-Ка, перебуває пів року у в'язниці і дістає засуд на три роки концтабору, з якого на основі амнестії вдається йому звільнитися. Якийсь час працює, як лікар Червоного Хреста, в Києві, а восени 1923 року вдається йому повернути у Гологори, де працює знову як лікар. Помер 12 січня 1936 року і похоронений, як він ще за життя цього бажав, в центрі старого княжого городища в присілку Гологірки поруч могили свого сина-одинака, який помер у ранній молодості, а за яким усе життя тужив. Помер, як жертва свого фаху, заразившися тифом.

Хоч під впливом матері закінчив Лопатинський медичні науки, але, крім медицини, не занедбував він і музики, й у Відні здобув музичне знання, маючи до цього і талант і велике замилування. Зв'язки з музичним віденським світом вдержував він усе життя, і це давало йому заохоту до праці, як композиторові. У тиші галицького містечка, по тяжкій праці лікаря, находив відпруження і духову насолоду в музичній творчості. З його настроєвих пісень скоро спопуляризувалася пісня до слів Федьковича „В неділеньку вранці ішли новобранці". Сольоспівів написав він багато, але тільки частина 27 пісень появилася друком у видавництві „Торбан" у Львові, як: Хмари, Цвіт льотосу, Надії, Горить моє серце, Журба, Сирітка, Ах, скільки струн в душі дзвенить, Я вас любив, Цвіти ще трохи та інші. Для хору написав Лопатинський до слів Яричевського більший твір з великою оркестрою: „Вставай, Україно", виданий також накладнею „Торбан". Комічну оперету „Еней на мандрівці" приготовляв до вистави перед першою війною театр „Української Бесіди", але партитура в часі війни пропала. Цю оперету спершу написав Лопатинський з німецьким текстом, маючи запевнення „Театер ан дер Він", що візьме її до вистави. Та на обітниці скінчилося. Інтендантура театру вимагала якоїсь більшої суми грошей на постанову оперети, а Лопатинський грошей не мав, і з вистави нічого не вийшло. Не легко було українцеві, маючи навіть зв'язки з театральними колами, попасти з оперетою до віденських театрів. Опера „Казка скель", закінчена по першій війні, не діждалася вистави. Написав також музику до п'єси свого брата Лева Лопатинського „Свекруха".

Лопатинський — лірик. Його сольоспіви визначаються тужливою мелодикою, повні інвенції, обдумані і цікаві.

Багато його творів, в тім і фортепіянові, залишилися невиданими, бо Лопатинський не хотів пускати їх у світ. Скільки їх і де вони, та чи загалом збереглися — невідомо.

Нехай ця згадка про непересічного громадянина Галицької волости, талановитого композитора заступить китицю квітів на його осамітнену могилу на княжім городищу у двадцяті роковини його смерти.

Канадійська преса про український Великдень

Торонто. — Торонтська англомовна преса відзначила святкування Великодня українцями, як теж вірними інших східніх обрядів. Провідна місцева газета „Торонто Дейлі Стар" подала на першій стороні свого суботнішнього видання фотографію української жінки (Ольги Вереш) в національному одягу і з великодніми писанками. Інший торонтський часопис „Ді Глоб енд Мейл" присвятив багато місця недільному виступові першуна канадійської Національної Ліги „Україна" і її змаганням з „Італісю", що відбулися у Фред Гемилтон Парк. Згідно з інформаціями згаданого часопису для „України" скомплектовано вже повний склад (32 особи) дружини. Менаджером „України" в цьому році буде Олександер Скоцень, колишній грач „Тризуба". В складі „України" багато молодих добрих змагунів. Під час відкриття змагань грала українська оркестра. Між присутніми було багато видатних гостей, між ними і посадник міста п. Натан Філліпс.

Стаття про українські писанки в бразилійському тижневику „О Крузейрс"

Репрезентативний бразилійський ілюстрований тижневик „О Крузейро", що виходить в тиражі 580,000 примірників і відіграє в Бразилії ролю американського „Лайфу", надрукував в числі за 31 березня ц. р. великий ілюстрований барвно репортаж про українські писанки, їх походження і спосіб виробу. Стаття написана дуже вичерпно на підставі матеріялів, переданих співробітникові „О Крузейро" Сільвіо Де Кастро панею Марісю Душник, дружиною директора місії американського Національного Католицького Комітету Допомоги п. Володимира Душника. В статті подані теж інформації про скількість українців у ЗДА, в Канаді і в Бразилії та дані про Україну й український нарід, що скількістю свого населення є найчисленнішим не-російським народом в кордонах теперішнього СССР. Чудові барвисті фотографії для репортажу зробив п. Антоніо Рудґе.

Величезні родовища вугілля на півдні Якутії

Телеграфічна аґенція СССР 20 квітня повідомила, що недавно в Сибіру, в південній частині Якутії, в басейні ріки Алдан, відкрито величезні родовища вугілля. Нововідкриті родовища, що складаються з потужних верств, простягнулися тут на 700 кілометрів у довжину, подекуди досягаючи 100-кілометрової ширини. Як твердить ТАСС, вугілля Південно-Якутського басейну високоякісне, коксівне і своїми запасами стоїть поряд з Кузнецьким і Донецьким басейнами. Особливо багатою щодо концентрації і якости є горішня вугільна верства так званого Нерюнгрінського родовища. Грубина цієї верстви сягає 40 і більше метрів. На півдні Якутії, — повідомляє ТАСС, — совєтські геологи відкрили також багаті родовища залізної руди, які на довгі роки забезпечать роботу проєктованого тут металюргійного комбінату. Отже, треба сподіватися, що незабаром компартія проголосить новий „заклик" до совєтської молоді їхати до Якутії, щоб „освоювати" нововідкриті вугільні родовища, а МВД створить у тих районах ще не один десяток концтаборів, з яких черпатиме для тої справи робочу підневільну силу.

З Української Преси

І. БАГРЯНИЙ ПРО ОСТАННІ ПОДІЇ В СССР.

„Український Прометей" з 12 квітня ц. р., повідомляючи, що в днях 30-31 березня відбулася в Торонті, Канада, 6-та конференція УРДП в приявності 56 управнених делеґатів з ЗДА і Канади, наводить м. і. повний текст „Привітального слова" Івана Багряного, надісланого туди в імені ЦК УРДП. Читаємо там м. і.:

„... Останні події, а саме захитання совєтської системи диктатури і терору під тиском внутрішніх і зовнішніх чинників, коли вдуматися в це глибоко — відбулися далеко не без нашої участи. Совєтський московський режим насильства схитнувся під натиском революційних настроїв всередині СССР, але теж дуже великою мірою під натиском зовнішньої світової ситуації... Як амбасадори свого поневоленого народу і всіх поневолених народів, бо ділили ми спільно з усією проґресивною революційною еміґрацією усіх народів СССР, наш революційно-демократичний рух протягом десятиліття виявив стільки потужности і натиску на ворога та наполегливости в переформуванні світової опінії, що це дало себе знати. Тим більше це було ефективним, що йшло впарі з наростанням антитоталітарних, антисталінських, антиімперіялістичних настроїв всередині СССР, серед населення всіх його республік. У що виллється захитання совєтського режиму — тяжко передбачити. Сьогодні — це покищо ревізія сталінізму та всієї деспотичної практики большевизму, але це також вже й безсумнівна ревізія цілої соціяльної та політичної структури СССР, що становить на карту доцільність дальшого існування колгоспної системи та однопартійної геґемонії. Але початий процес тяжко зупинити півмірами. Та ми не будемо забігати вперед і гадати. Ми будемо виходити з нашої скромної ролі в тому захитанні, але ролі безсумнівної, а звідси, з свідомости потреби не припиняти своєї діяльности, а навпаки — всемірно посилювати її...."

„ЗА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ"

„Українське Слово", Париж, з 1 квітня ц. р., у великій статті під наведеним заголовком, твердить м. і. таке:

„... Нема виглядів на справжнє з'єднання наших сил на чужині без глибокої і ґрунтовної реформи наших політичних інституцій, а найперше Державного Центру. Для цього й повинна відбутись чимскорше IV Сесія УНРади й вирішити не тільки питання кризи, питання напрямків внутрішньої і зовнішньої політики, але й питання реорганізації Державного Центру, щоб тих криз уникати в майбутньому. Поміж справами, що їх повинна б вирішити IV Сесія, на першому місці стоятиме справа анулящії ухваленого Президією УНРади проєкту співпраці Паризького Бльоку з Центром політичних російських організацій. ...Але на цьому не повинен вичерпатись порядок нарад майбутньої Сесії. Вона повинна зайнятись питанням завершення консолідації. Маємо в цьому напрямку ініціятиву й добру волю ПАУК. Добра воля нас усіх повинна йти у тому напрямку, щоб знайти такі форми Державного Центру, які б уможливлювали вхід до нього й УНРади всім українським самостійницьким середовищам. Коли треба буде міняти параграфи Тимчасового Закону про реорганізацію Державного Центру, то цього не слід лякатись. Це треба зробити, бо параграфи менш важні, як з'єднання визвольних сил. А зміни Тимчасового Закону потрібні й без того, щоб уможливити вхід до УНРади тих середовищ, що ще стоять поза нею. Навіть, коли б наразі завершення консолідації не вдалося, то навіть, коли б Державний Центр мав залишитись в дотеперішньому складі, то для успішности його праці слід провести глибокі й доцільні зміни, необхідність яких доказало вже життя, доказали кризи, які тільки послаблювали працю. Остання криза доказала, що засада паритету, на якій побудований ДЦ, не витримує проби життя, ні критики здорового розуму... Чи не слід напр. формально закріпити такі вимоги, як необхідність присутности Президента УНР в Европі...?"

Студентська конференція, присвячена проблемі не-російських народів Совєтського Союзу в Дітройті

В суботу по полудні, дня 14 квітня 1956 р., у Вейнському університеті в Дітройті відбулася студентська конференція, присвячена проблемі неросійських народів Совєтського Союзу, в якій, крім українців, взяли участь литовці, лотиші та білорусини. Учасники конференції нараховували коло 80 осіб. Між присутніми були арабські та інші чужоземні студенти, із яких деякі взяли участь в загальній дискусії.

Предсідником конференції був Василь Колодчин, голова Дітройтської Громади, а секретарем Слава Бойчук з Іст Ленсінґ. Першим промовцем був Олег Федишин, голова СУСТА, який представив проблему не-російських народів Совєтського Союзу в цілім її обсягу з особливим наголосом на післясталінську добу. Тому, що був запляноваяий окремий виступ українського представника, який мав говорити виключно про українську проблему, Олег Федишин зупинився дещо докладніше над проблемою народів підсовєтської Центральної Азії, які на конференції не були заступлені, як теж згадав про долю татар, калмиків, чеченців, чувашів й інших народів, що їх большевики цілковито знищили чи порозселювали по різних сторонах Совєтського Союзу.

Білоруський промовець Леонід Норик говорив про долю білоруського народу під московською окупацією після відновлення білоруської державности та систематичне нищення білоруського культурного життя.

Литовський представник Саулъ Сімоліюнас звернув особливу увагу на ставлення Заходу до проблеми не-російських народів Совєтського Союзу.

Лотишські представники — Моніка Банґе поінформувала присутніх про розвиток лотишської державности, а Вальтерс Ноллендорфс говорив про окупацію Латвії та долю балтійських країн під Москвою взагалі.

В загальній дискусії, крім вищезгаданих промовців, брали участь такі студенти: Анастазієвський, Галущинський, Матійців, Рамушовскі, Араба, Завіда, Репета і Небеш.

На пропозицію О. Федишина з'їзд прийняв відповідну резолюцію, в якій стверджується, що в Совєтському Союзі не сталося ніяких змін в ситуації поневолених народів, що новий колективний провід продовжує в основі стару політику Сталіна, і тому неросійські народи СССР мусять працювати спільно, щоб остерегти вільний світ перед оманними методами совєтської політики.

В загальному конференцію можна назвати успішною. Правда, число учасників не було надто велике і не повелося притягнути до співпраці деяких національних груп, як грузинів, вірменів тощо, треба одначе пам'ятати, що ця конференція це перша того роду влаштована СУСТА імпреза, і на неї треба дивитись як на вдалий початок дальшої співпраці між студентами не-російських народів Совєтського Союзу в обороні їхніх спільних інтересів.

Подав О. Ф.

З Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Дітройті

Два випуски живого журналу

Два останні вечори були позначені назвами „Живий журнал" ч. 3 і ч. 4. З новими, недрукованими ще творами і з доповідями чи з муз.-вокальними творами виступило півтора десятка осіб, головно з-поміж місцевих письменників, журналістів і музик. Ця „масовість" надала обом вечорам багато різноманітности.

Поет **Кость Вагилевич** відчитав із циклу „Життя" три уривки: 1. Любов, 2. Противоріччя, 3. Життя — це дух, а на закінчення діялог учителя на Карпатській Україні з батьками школярів. Це останнє своїм дуже реальним і подекуди веселим змістом контрастово відбивало від філософічної тематики, попередно зачитаних поем і було начебто малим фейлетоном. Секретар Клюбу **Я. Зубаль** відважно рішився в обмеженому мінутами часі уґрунтувати вічність творчости Ваґнера, бажаючи відзначити 100-річчя опери „Валькирія". В дальших 25-ти хвилинах заслухала авдиторія прекрасні зразки ваґнерської музики з платівок, а саме: арію з опери „Літаючий Голляндець" і два уривки з оп. „Валькирія": Чвалування Валькирії і партію об'єднання Вотана з Брунгільдою в кінцевій сцені опери. До кожного з цих уривків п. Зубаль подав цікавий коментар. — Дириґент **Кир. Цепенда** дав коротку доповідь про виконавця, слухача і критика. Ціллю автора було підкреслити шкідливість нефахової критики в пресі музичних і вокальних виступів. Домагання до тих, що пишуть, не встрявати в ділянки, які для них чужі є в яких вони не можуть найти справжнього критерія для правильної оцінки, треба вважати дуже слушним. Зате можна б із доповідачем посперечатись щодо його відповіді на питання, чому нема в нас справді доброго хору а капелля. — **Павло Маляр** навів ті стімули, що підказали йому написати повість „Хліб". Початок творчої канви сягає на початок війни, в Харків, коли то в 1941 р. на Свердловській вулиці він уперше побачив валку полонених, що їх вели німці. Згодом, коли дальше спостерігання воєнних подій почало оформлювати спрямованість і заважило в душі тягарем, зродилась постанова схопити пером образ війни, беручи факти як провідні персонажі. Все в повісті підсказане совістю. Письменник працює над продовженням тематики, ввівши до неї деякі корективи. — **В. Несторович** дав огляд нових книжкових появ (теж є в чужих мовах з уваги на їх „українику") як теж деяких статтей у журналах. — **Олег Кудрик** обговорив економічне забезпечення старших віком людей, насвітлюючи цю проблему приписами нового законодавства.

Другий вечір, 25 березня ц. р. (перший відбувся 26 людого), був неменш різноманітний і змістовний. Хоч виступ **Софії Парфанович**, яка після нещасливого випадку після довшого часу вперше появилась на терені Клюбу і була дуже тепло привітана публікою, не був передбачений в програмі, проте з приємністю вислухано одного з її найновіших оповідань „Осінні квіти". Авторка заторкнула в ньому, збудованому у формі діялогу, відношення старших людей до проблеми кохання і подружжя в особистому їх аспекті. — Мистець живого слова **Кат. Кривуцька** накреслила сильветку неламної в своїй відданості українській сцені акторки Марії Заньковецької, що її нарівні ставили з її сучасницею світової слави, італійкою Елеонорою Дузе. Між іншим доповідачка подала в перекладі статтю російського письменника Амфітеатрова, написану з приводу смерти Заньковецької з глибоко-унятою оцінкою її безсмертних сценічних креацій і з великим захопленням для її талановитости. — Літературний критик **А. Юриняк (Кошельняк)** дав зразок своєї белетристичної творчости, до якої він востаннє сильніше звернувся, зачитавши новелю „Кінець Падишаха". Провідна думка його новелі: любов і поезія — явища ірраціональні, не підпорядковані законом логіки. Вплетений в прозу вірш вказує на спробу (здається щасливу) опанувати теж техніку римування і віддати питоменності поетичного надхнення.

Після висвітлення мабуть одинокого фільму з похоронів В. Блавацького в Филаделфії, що його накрутив **З. Томків** (він і сам висвітлював), виступило тріо бандуристів у складі: **П. Потапенко, П. Китастий і Є. Цюра.** В їх програму, попереджену цікавими заввагами П. Потапенка, увійшли ось-такі пісні: „Ой коли б я на той хутір" (ліричиа), „Псалом" з 16-го віку (частинно церк.-слов. мовою), „Пісня про Кармелюка" (не з тих, що їх гармонізував Лисенко), Лір.-жартоблива „Сидить дід на печі" (ця і попередня віднайдені в Києві в Інституті фолкльору), „Орав мужик край дороги". — Цей виступ наших капелян в ансамблю „малої форми" (тенденція до наслідування народних співців) був прийнятий публікою ентузіястично. Награний рівночасно на „ленті" був він після закінчення „Жив. Журналу" на бажання багатьох присутніх переданий ще раз, цим разом із ленти. — Останньою точкою програми була доповідь **Гордія Мироненка** про веснянки на Полтавщині. Навіяна була вона таким теплом Рідного Краю, а її поетичний зміст був відданий справжньою красою слова.

Першим вечором проводив голова **М. Важанський**, а другим — **В. Несторович.**

Дня 8 квітня ц. р. відбувся авторський вечір відомого письменника-гумориста **М. Понеділка.**

В. Несторович.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

ГОЛОС ЧИТАЧА

ДО ПОДІЙ НА ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У спомини п. д-ра Сем. Демидчука про боротьбу наших студентів за свій університет в роках 1901—1910. (Д-р Сем. Демидчук „Перед товариським з'їздом кол. Високошкільників Львова" — „Свобода", ч. 80 з 27 квітня 1956) закралася маленька похибка, яку я оцим хочу виправити.

А саме: Процес проти 111-ох наших студентів (мені здається, що лиш 110-х) відбувся не по т. зв. „кривавій імматрикуляції" з грудня 1907, але аж по ще більш кривавій бучі з 1 липня 1910, в якій від ворожої кулі згинув сл. п. Адам Коцко. Що по імматрикуляції з грудня 1907 р. не було ніякого процесу, це я знаю напевно, як бувший учасник тої ж, — бо якраз восени 1907 вписався я на правничий виділ Львівського університету і як такий брав участь у згаданій імматрикуляції.

Нас було лиш коло 70 (деякі старші студенти, що не мусіли імматрикулюватись, але на нарадах попереднього вечора обіцяли прийти на університет — не додержали слова!).

Натомість польських студентів було поверх 300, а мимо цього ми їх перемагали в боротьбі. І якби не заохота тодішнього ректора Калленбаха (цо? Ви даєце сен набіць тим гайдамаком? Вяжуцiць тен голотен!") ми були б таки добре перетріпали паничів. Але ті набрали нової відваги, наперли на нас тай вкінці „сила поборола силу".

Нас виперли до сусідньої залі, де ми забарикадувались і відтам вийшли свобідно до брами, де вже добивалась вступу „пемоц од технікув". Ми уставились в 4-ки і при співі „Не пора, не пора" та „Ми гайдамаки" пішли походом до домівки Академічної Громади, де вирішили не переривати боротьби за університет.

Під будинком університету була вже змобілізована кінна поліція.

Тямлю, що тоді було тяжко ранених щось 4-х наших студентів — пригадую собі лиш прізвища двох: Шебець і Теод. Петрицький", оба ранені цюпаґами в голову.

Мені тоді збили капелюх з голови і здерли трохи шкіри з лиця — але це за два тижні загоїлось.

Петро Зубрицький.

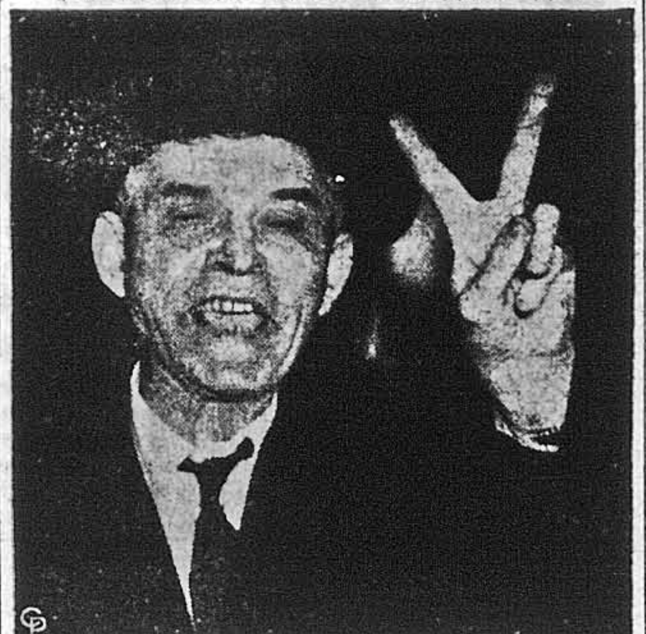
Рачестер, 30 квітня 1956.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — — це сила!

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149 2-га Ав.

З Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що у п'ятницю 11-го травня відбудеться доповідь Л. Дражевської про роботу над книжкою „Симон Петлюра — статті, листи, документи". Початок о год. 8-ій вечора.

„ПЕРЕМОЖЕЦЬ", ЩО СТРІЛЯВ ДО ЛЮДЕЙ

Тоні Тудорачі, безробітний дверник румунського походження, робить пальцями знак перемоги, після того, як поліція ув'язнила його за стріляння до людей під церквою і за забиття одного чоловіка і поранення п'яти осіб.

Весняна сівба в Казахстані

У „Правді" з 20-го квітня вміщено алярмуючу статтю секретаря ЦК компартії Казахстану Яковлева, присвячену весняній сівбі. „За останні два роки, — пише він, — у Казахстані зорано 18 мільйонів гектарів цілини та перелогів. Посівна площа в цьому краю має зрости до 27 мільйонів гектарів, в тому числі під зерновими культурами буде зайнято 23 мільйони проти 7 мільйонів у 1953 році. Посіви пшениці мають становити цього року 18 мільйонів гектарів". Таким чином, Москва плянує перетворити Казахстан на найбільший зерновий район на сході СССР. Секретар ЦК Яковлєв признається, що минулорічний неврожай створив величезні труднощі з посівним насінням. Щоб завершити сівбу за 8-10 робочих днів, „цілинники" повинні засівати щодня (якщо мають чим) не менше як два мільйони гектарів. Але рання весна, — пише партійний головач, — декого з сільсько - господарських керівників застукала зненацька. Колгоспи занадто повільно розгортають роботи. Машино-тракторні станції й досі не забезпечені пальним і автогумою, не мають укомплектованих тракторних бриґад. Районові партійні комітети „не вживають оперативних заходів, щоб усунути недотягнення, і досі не зліквідували канцелярсько-бюрократичних метод керівництва". Міністерство машинобудування не забезпечило МТС і радгоспів сівалками, лущильниками, культиваторами та іншими машинами. Також турбує секретаря партії те, що й досі не підготовлено приміщень для переховування збіжжя. Отож, вся надія, як виходить з статті Яковлева — на „всенародний рух", на соцзмагання. Для цього партійні організації вже вислали на місця тисячі комуністичних наганячів — „аґітаторів і організаторів боротьби за якнайшвидше переведення сівби".

З совєтського побуту

БО НЕМАЄ ДИРЕКТИВ...

„Щось для наших В'язівок
Все немає вказівок:
Чи озимую пшеницю,
Що померзла й не кущиться,
Пересіяти, чи як?
Може, хай лишиться так?
А якщо пересівати,
Де сівалок нам узяти?
Сіять що — овес, ячмінь?
І невже сказать їм лінь:
Де й коли насіння взяти?
Як і скільки висівати?
Встановили б час і строки,
Щоб не знать мені мороки...'
Так міркує голова
Ферапонт Лукич Сова.
„Ой, ви ж, думи мої, думи!"
Йде додому, повний суму,
Голова тріщить з думок·
Про відсутність вказівок.
„Жінко! Що там наварила?"
„Склавши руки, я сиділа!"
„Отаке! Чому, питаю?"
„Вказівок твоїх чекаю:
Борщ варити чи куліш?
Говори ж, чого стоїш?
Потім: в чому що варити —
В чавункові чи в кориті?"
„Та ти часом хвора, може?"
„Ні, не хвора, милуй, Боже.
Ти, як бачу, захворів —
Не дихнеш без директив,
Ти без них не ступиш кроку.
Так весна мине, нівроку.
Все тинясшся, нудьгуєш,
Навіть жінку не цілуєш,
Бо нема для В'язівок
І в цій справі вказівок".

МИКОЛА КАРПОВ

(„Радянська Україна" з 15 квітня 1956).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ Відд. 182 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го травня, о годині 2-ій попол., в парафіяльній шкільній домівці 45-47 Говп Евню, Пассайк, Н. Дж. Проситься членів прийти на збори та вирівняти свої належитості. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 325 повідомляє своїх членів, що чергові місячні збори відбудуться в суботу, 12-го травня, о год. 8-ій веч., в Укр. Нар. Домі, 216-218 Гренд Стріт. Члени, яким неможливо прибути на збори, можуть вплатити свої вкладки кожного вечора в У. Н. Домі, або вислати на адресу секретаря: William Chupa, 240 E. 6th St., New York, N. Y.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира Відд. 130, відбудуться в суботу, 12-го травня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. В програмі зборів: перечитання протоколу, звіт фінансовий контрольної комісії, опікунів хворих і інші справи. Перед зборами можна вплачувати членські вкладки. — І. Малець, рек. секр.

СЕНТРАЛ ФОЛЛС, Р. АЙ. — Місячні збори 93 Відд. ім. І. Франка відбудуться в неділю, 13-го травня, о год. 1-ій попол., в залі 59 Central St. На зборах буде приявний гол. Радний У. Н. С. п. Кокольський. Всіх членів 93 Відд. прошу обов'язково прибути на ці важні збори. — І. Данилюк, предс.;

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча Відд. 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 травня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Евню. Пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглості. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов" Відд. 45 повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 13-го травня від години 11-ої до 1-ої. Просимо всіх членів явитися, особливо тих, що задовжені у вплаченні вкладок. — М. Дубас, пр.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, скр.

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пр. Тройці Відд. 320 відбудуться в неділю, 13-го травня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського Відд. 219 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12 травня, о год. 7-ій веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо усіх членів явитися на зборах, бо маємо важливі справи до полагодження. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Т-ва Сокіл Відд. 336 відбудуться в неділю, 13-го травня, о годині 1-ій попол. Просимо всіх членів прийти на збори, заплатити свої вкладки, щоб касир не їздив за вкладками до кожного члена зосібна. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря" відд. 69 відбудуться в суботу, 12-го травня, о год. 8-ій веч., в залі св. Юрія, заля ч. 5 під ч. 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія Відд. 339 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 травня, о год. 7-ій веч., в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути та вирівняти членські вкладки. — Т. Тренич, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, скр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори „Дністра" Відд. 361 відбудуться в суботу, 12-го травня, о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Ave "A" У програмі: звіти фінансовий, опікунів хорих, справа ювілейних святкувань Т-ва, кореспонденція, біжучі справи. Перед зборами приймається вплату членських внесків. — І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний кас.; О. Барагура, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Ап. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 13-го травня, по Службі Божій, в церковній залі 2280 W. 7th. Просимо всіх членів прибути на ці збори. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Б-во св. о. Николая Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го травня, о год. 1-ій попол., в У. Н. Домі 4655 Мартин вул. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглости. — С. Пелех, предс.; І. В. Іванчук, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича, 94 Відд. відбудуться в неділю, 13-го травня, о год. 1:30 попол., в залі У.Д.К. 2376 Грейлінґ. Проситься всіх членів прибути на збори. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во Запорозька Січ Відд. 251 буде мати місячні збори в неділю, 13-го травня, зараз по співаній Сл. Божій, в церковній залі 2280 W. 7th.—В. Козир, предс.; Д. Шмаґала, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ Відд 59-ий повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 12 травня, в У. Н. Домі ч. 517 Галет вул., о год. 7:30 веч. Взивається все членство прийти на збори. Буде справа приєднування нових членів, справа спільного пікніку та спільного дитячого Союзового Дня і Ювілей Т-ва. Пригадується всім членам, щоб платили свої вкладки на початку місяця бо розмет висилається 25-26 кожного місяця на час. Це важна справа для всіх членів. — Управа.

ПОНҐСТАВН, О. — Б-во св. І. Хрестителя Відд. 230 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го травня, о год. 2:30 попол., в своїй залі 914 Франклін Еве. Проситься прибути, вислухати звіту з імпрези, яка відбулася 29 квітня та рівно ж буде справа пікніку. Приявність кожного члена є конечна. — М. Мушинський, предс.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 11 травня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 S. 18th Ave. Прохається членів приносити свої вкладки до Союзу на збори відділу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Варанюк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во Т. Шевченка Відд. 156 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го травня, о год. 2-ій попол., в Громадськім домі. Просимо всіх прийти на ті збори бо є дуже важні справи до полагодження. — В. Новак, секр.

Читайте щоденник „Свободу"

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що на рідній землі в Поморянах 16-го листопада 1955 р. упокоїлася в Бозі Наша Дорога Мама й Бабуня

бл. п. МАРІЯ з ГУПАЛІВ РІЗНИК

ЗАУПОКІЙНА СВ. ЛІТУРГІЯ відправиться в церкві св. Юра в Ню Йорку дня 11-го травня 1956, год. 8-ма рано.

Горем прибиті:

Сни ВОЛОДИМИР і невістка ПАВЛИНА
та внуки ОЛЕГ, ЗЕНОН й ІГОР.
Донька ДОРА і зять ГРИГОРІЙ
та внучка ЛЕСЯ ЦЕБРІЙ.
Сини ЗЕНОВІЙ і МИРОН, невістки
й внуки в Рідному Краю.

✝

Посмертна Згадка

ВАЛЕРІЯ КОЗЛОВСЬКА - ПОТАПОВ, членка Відд. 484 У. Н. Союзу ім. Т. Шевченка в Ютика, Н. Й., померла 6-го травня 1956 р. Покійна народилася 1894 року, в Києві, Україна, також закінчила високу освіту, працювала як архиолог в Київськім Інституті Наук та занимала ряд інших визначних становищ. До Америки приїхала 1951 р., а до УНСоюзу вступила 24-го вересня 1951 р. В смутку оставила мужа Григорія та багато знайомих. Похорон відбувся 8-го травня з православного манастиря в Йорданвіл, Н. Й. Хай привітна, не рідна земля буде Їй легкою. — В. Їй П.!

В. Запаранюк, секр.

ЙОЗЕФІНА ЛЕВИЦЬКА, довголітня членка Б-ва св. Йосафата Відд. 279 УНСоюзу в Занесвіл, Огайо, померла нагло 18-го квітня 1956 р. в 64 р. життя. Походила з села Медики, повіт Перемишль, Галичина. До УНСоюзу вступила 1922 р. Залишила в смутку мужа, одного сина, три дочки і сім внуків. — В. Їй П.!

Н. Оленчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 3665. Чи вихід?

Працюючи швидко й холоднокровно, пані Сторб звільнила свого чоловіка і Тарзана.

З лютим риком мавполюдина приєдналася до Зютаґа і його мавп в їхній боротьбі проти тубільців.

Але бій обернувся в некорисить меншого числа мавп. Що робити? Тарзан люто зареготав — в голові у нього зринув сміливий плян.